

Для подальшого впровадження ЕСОЗ у МОЗ створюється новий департамент цифрових трансформацій, який має забезпечувати формування державної політики стосовно цифрового розвитку галузі, використання інформаційних ресурсів електронного формату, здійснювати моніторинг надання електронних послуг у галузі охорони здоров'я.

Список використаної літератури

1. Доступність українців до лікарських засобів: Уряд ухвалив постанову щодо впровадження електронної системи управління запасами «e-Stock». URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/dostupnist-ukraintsiv-do-likarskykh-zasobiv-uriad-ukhvalyv-postanovu-shchodo-vprovadzhennia-elektronnoi-sistemy-upravlinnia-zapasamy-e-stock>
2. Європейські країни прийняли план дій у сфері цифрової охорони здоров'я. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/evropeiski-krainy-priynialy-plan-dii-u-sferi-tsifrovoi-okhorony-zdorovia>
3. Створено Офіс координації розвитку електронної охорони здоров'я URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/stvoreno-ofis-koordynatsii-rozvytku-elektronnoi-okhorony-zdorovia>
4. Тарасовський Юрій. Україна отримає доступ до фінансування цифрових проєктів ЄС на €6 млрд. URL: <https://forbes.ua/news/ukraina-otrimala-dostup-do-6-mlrd-na-finansuvannya-tsifrovikh-proektiv-za-programoyu-es-tsifrova-evropa-05092022-8111>
5. Тернова Світлана. Роботу ЕСОЗ адаптовано до воєнного стану, аптекам – приготуватися до нововведень. URL: <https://thepharma.media/uk/business/29368-rabota-esz-adaptirovana-k-voennomu-polozeniyu-aptekam-prigotovitsya-k-novovvedeniyam-30052022>

Івановський Віктор Віталійович

аспірант 1-го року навчання ОП «Політологія»

кафедри політичних теорій

Національного університету «Одеська юридична академія»

ЕКОНОМІЧНА ДЕМОКРАТІЯ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ЕПОХИ

У сучасних політичних дослідженнях проблема демократії посідає одне із чільних місць. Повною мірою це відноситься також до української політичної науки, де усебічним дослідженням демократії присвячено значну кількість праць. Так, в українському сегменті пошукової системи вільного доступу Google Scholar презентовано більш ніж 58 тисяч посилань на статті, назви яких містять слово «демократія». Серед найбільш згадуваних: «ліберальна», «електоральна», «політична», «соціальна», «реперзентативна», «пряма», «мітінгова», «цифрова» демократія. Можна стверджувати,

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»

що така популярність демократії, як предмету наукового інтересу, віддзеркалює високу суспільну зацікавленість. Адже, пошукова система «Google» містить мільйони згадувань демократії у різноманітних контекстах – від історії до політики, від культури до менеджменту, від релігії до мистецтва.

Переважна більшість українців прагне жити за демократії. За даними соціологічного дослідження, яке здійснив Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва із соціологічною службою Центру Разумкова у серпні 2022 року, демократія є найбільш бажаним типом державного устрою: «64 % українців вважають саме так» [1]. Відзначимо, що громадська думка лише нещодавно схилилась остаточно у бік демократії й навіть в умовах війни впевнено «обирає» демократію, а не автократію. «Українське суспільство впродовж тривалого часу мало парадоксальне ставлення до демократії. З одного боку, демократія, безперечно, вважалась пріоритетним типом устрою для України. З іншого – стійкий запит на «сильну руку», яка може навести порядок, теж залишався. З початку російського повномасштабного вторгнення... запит на демократію та її пріоритетність зріс значно більше, аніж на «сильну руку»... 64% респондентів вважають, що демократія є найбільш бажаним типом державного устрою для України. 14% вважають, що за певних обставин автократія може бути кращою, аніж демократія, і ще 13% людей кажуть, що для них неважливо, яким є тип режиму. Такі показники підтримки демократії найвищі за багато років спостережень: до 2014 року пріоритетність демократії підтримували менше 50%, після Революції Гідності цей показник виріс до 54%, але лише після початку великої війни він перевищив 60%» [1].

Такий високий рівень підтримки демократії серед громадян та значна увага науковців до дослідження демократії явно дисонують із рівнем «популярності» економічної демократії. Остання явно не в тренді. Це викликає подив, адже без економічної демократії, тобто перерозподілу суспільного багатства від олігархів на користь середнього класу, ставиться під сумнів не те що політична демократія, а навіть й електоральна. Як вже доводилось зазначати, що «Дослідження економічної демократії дозволяє побачити джерело складнощів процесу демократизації в Україні – концентрацію капіталу в руках олігархів (олігархічного класу). Це є однією із головних проблем перехідного періоду в Україні. Навпаки, демократія передбачає панування більшості, тобто середнього класу» [2, с. 121].

Праці класиків політичної думки та економічної теорії присвячено саме визначенню сутності економічної демократії та її фундаментальної ролі у функціонуванні демократії як типу політичного режиму. А. Пшеворський наголошує на політичному та

економічному компромісі між класами у власному визначенні демократичного капіталізму [4]. С. Рінген відзначає неможливість остаточної перемоги політичної демократії без економічної демократії [5]. Справедливий перерозподіл влади між класами, як основа репрезентативної демократії неможливий без розподілу власності та інших економічних ресурсів. В умовах цифрової епохи відкриваються технологічні можливості для прямої демократії, коли в обговоренні та прийнятті рішень зможуть напяму брати участь більшість громадян. Ця модель вже запроваджується в електронній демократії та електронному урядуванні. Інтернет комунікації створюють умови для розширення участі нижчого та середнього класів у політиці та урядуванні. Натомість, такі технологічні можливості також можуть бути нівельовані за умов збереження олігархічних монополій, зокрема в інформаційному просторі.

Серед вітчизняних дослідників слід відзначити праці Н. Грущинської, О. Замори, М. Савчина, Ф. Шульженка, ін. Вкрай важливим напрямком досліджень економічної демократії в умовах цифрового суспільства має стати пошук можливостей для забезпечення презентації позиції середнього класу у публічній комунікації. Адже, через монополізацію ринку традиційних масмедіа, голос прихильників економічної демократії практично витіснено з публічного простору. У публічній комунікації панують ток-шоу, а медіатизація політики створює умови для обрання до парламенту представників олігархічних сил. Погодимось: «Голосом середнього класу, який здатний формулювати публічний інтерес та визначати суспільне благо на основі раціональної аргументації є інтелектуальний клас. Публічні інтелектуали за допомогою раціоналізації політичної комунікації формують громадську думку, визначають порядок денний влади та суспільства, впливають на результати виборчих кампаній» [3].

Демократія залишається одним із основних предметів як наукового інтересу так і пріоритетом для політичного устрою України відповідно до громадської думки. При цьому, недостатньо уваги приділяється економічній демократії у суспільному та науковому дискурсі. Отже, констатуємо необхідність подальших наукових пошуків за такими напрямками, як обґрунтування ролі середнього класу у становленні економічної демократії в Україні, її співвідношення із політичною демократією та електоральною демократією. Потребують подальших досліджень проблеми, пов'язані зі становленням економічної демократії у епоху появи та розвитку штучного інтелекту.

Список використаної літератури

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»

1. День Незалежності України: що об'єднує українців і як ми бачимо перемогу на шостому місяці війни. Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва. 22 червня 2022 р. URL: <https://dif.org.ua/article/den-nezalezhnosti-ukraini-shcho-obednue-ukraintsiv-i-yak-mi-bachimo-peremogu-na-shostomu-misyatsi-viyni>
2. Івановський В.В. Економічна демократія: сутність та сучасні виклики. *Політичні процеси сучасності: глобальний та регіональні виміри: Зб. матеріалів IV Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ, 27-28 жовтня 2022 р.)*. Івано-Франківськ, 2022. С. 121-126.
3. Яковлев Д. В. Публічні звернення інтелектуалів як технологія раціоналізації політичної комунікації. *Актуальні проблеми філософії та соціології : Науково-практичний журнал*. 2022. Вип. 38. С. 87-93.
4. Przeworski A, Wallerstein M. Democratic Capitalism at the Crossroads. *The Political Economy: Readings in the Politics and Economics of American Public Policy*. New York: Routledge, 1984. P. 335-348. DOI: 10.4324/9781315495811-25
5. Ringen S. A distributional theory of economic democracy. *Democratization*. 2004. Vol. 11(2). P. 18-40.

Карпенко Євген Сергійович

Студент факультету соціології та права

Національного технічного університету України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Науковий керівник: Чукут Світлана Анатоліївна

Професор кафедри теорії та практики управління,

доктор наук з державного управління, професор

НАДАННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДЕРЖАВНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Сучасне суспільство переживає кардинальні зміни, пов'язані із застосуванням досягнень науково-технічного прогресу у багатьох сферах діяльності. Взаємодія держави і особи унаслідок цифровізації набуває нових рис і форм. Однією з таких трансформацій є надання електронних державних послуг. Як свідчить дослідження Київського Міжнародного Інституту Соціології, станом на вересень 2021 року в Україні 3 із 5 респондентів мали досвід користування державними електронними послугами за останній рік [1, с. 5]. Тобто, питання дослідження сутності поняття електронних послуг та їх практичної реалізації в Україні є досить актуальним як для підвищення загальної обізнаності, так і для систематизації інформації щодо цієї сфери.

Розпочати дослідження сфери електронних послуг варто з визначення цього поняття дослідниками та законодавством. Так, О. Загаєцька визначає електронні послуги, як державні та муніципальні послуги, а також інформаційні послуги, для надання яких використовуються інформаційно-телекомунікаційні технології [2, с. 65].

м. Одеса, 23 березня 2023 р.

Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Трансформація українського суспільства в цифрову еру»